

El Temps

CARRETERES SECUNDÀRIES 9

L'INTERIOR DE
COSTA BARCELONA

● MASIA
FREIXA
(TERRASSA)

KEFUR / SHUTTERSTOCK

PER LES MUNTANYES VALLESANES

Ocultu el nom de Granollers la naturalesa primigènia del lloc: "uns aiguamolls on viuen granotes". És aquesta la tesi que Joan Coromines defensa al seu *Onomasticon Cataloniae*. El cas és que sembla que sí, que Granollers fou un espai de zones humides on degueren campar el mosquit i l'amfibi en qüestió, i de les quals encara trobem alguna mostra, com els aiguamolls de Can Cabanyes.

Costa d'imaginar, en l'actualitat, el paisatge que suggereix el nom del lloc, perquè la transformació del territori, en aquesta latitud, ha estat profunda i agressiva. Malgrat tot, Granollers conserva el seu origen rural. La plana sobre la qual s'estén, entre els rius Congost i Mogent, resulta endèmicament fèrtil. Tan sols cal fer una agradable passejada per l'anomenat pla de Palou, un dels espais més encantadors de la contorna-

da, amb la Torre de les Aigües com a reminiscència medieval i el camí ral que el travessa, hereu d'una via històrica de trànsit i relleu generacional de la Via Augusta romana. Perquè Granollers fou coneguda com Semproniana, una *mansio* romana —una àrea de servei d'època antiga, per entendre'ns— a la cruïlla de dues vies definitives: la del procònsol Mani Sergi, que descendia des de terres interiors —Osona— per la vall del riu Congost, i la Via Augusta, que recorria la totalitat de la península Ibèrica des del coll pirinenc de Panissars.

Granollers poseeix, a més, un ric patrimoni medieval que mereix l'atenció del foraster. L'element més emblemàtic i nucli de la població —es troba a la plaça Major— és la Porxada, un espai cobert, sobri i essencial, amb una teulada a quatre aigües i una quinzena de columnes, que va fer funcions de llotja de gra al segle XVI i que ha estat declarat Bé Cultural d'Interès Nacional. La Porxada és, també, el rovell de l'ou del mercat setmanal que té lloc cada dijous. La cita sembla que està documentada des de mitjan segle XI, abans i tot de la presència de la Porxada, i és tradició perdre-s'hi entre les quatre-centes parades.

Altres elements donen idea del dinamisme històric d'una vila dedicada al comerç de productes agrícola i l'adobament: visiteu l'adoberia dels Ginebreda, l'esvelta sala Francesc Tarafa, gòtica, que va funcionar com a hospital des del segle XIV fins al XIX, o el casal dels Tagamanent, amb elements gòtics. I, com no, les muralles, que tancaren el casc medieval fins el XIX.

EXPERIÈNCIES

Passejar pel Modernisme de la Garriga.
Itinerari urbà guiat

● www.visitalagarriga.cat/ca/visites-guiades

Contemplar rapinyaires en llibertat. El
Cim d'Àligues a Sant Feliu de Codines

● <https://cimdaligues.com>

Tot el que et pot donar la carbassa. Fira
de la Carbassa de Sant Feliu de Codines

● www.santfeliudecodines.cat/turisme/fires-i-mercats/fira-de-la-carbassa.html

Abandonem Granollers, amb la intenció de descobrir l'interior de la marca turística Costa Barcelona. Tocarem el Vallès —l'Oriental i l'Occidental—, els seus paisatges rurals i dos parcs naturals d'alt valor ecològic, el Parc Natural del Montseny i el de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac. Engueguem.

Se li fa impossible, al viatger, percebre la frontera entre Granollers i les Franqueses del Vallès. El continu residencial s'estén al llarg del riu Congost. Al marge oposat, creixen el polígon, les naus hiperbòliques i el trànsit pesat.

● PLA DE PALOU
(GRANOLLERS)

ELISEU T. CLIMENT

■ **Km 10. La Garriga.** Paral·lels al Congost, tot remuntant el seu curs, aviat assolim la Garriga. Resulta inevitable dissociar la població de la seua tradició termal, regada per les aigües calentes que brollen a 60 graus i que van conformar-ne el nucli de la població en temps antics. La vil·la romana de Can Terrers —i els seus banys—, una de les més importants a Catalunya, delata el seu origen. Si bé, l'aigua calenta ha estat aprofitada al llarg de la història, seria a cavall dels segles XIX i XX quan la burgesia barcelonina i la febre de l'estiueig posarien en voga aquest recurs natural. El termalisme modern —igual que l'estiueig a poblacions com Viladrau o Camprodon— ha deixat a la Garriga una quantitat ingent d'obres d'estil modernista i noucentista, de caràcter eminentment urbà, però exportat a entorns rurals i de muntanya. Per tal de no perdre's cap mostra d'aquest patrimoni, feu la Ruta pel Modernisme d'Estiueig que ha dissenyat l'Ajuntament de la Garriga.

Voregem el contrafort meridional del massís del Montseny per la carretera BV-5107, que ens permet connectar amb Cànoves, tot passant per Samalús, que forma municipi amb el primer. L'asfalt dibuixa a la perfecció la divisòria entre la muntanya i un espai agrícola de cota baixa. La carretera és estreta, tranquil·la, sensiblement elevada, suficient perquè es desplegue als nostres peus la plana de conreus. Hi abunda el cereal i, també, alguna mostra d'olivera i d'ametler.

Cànoves és una de les portes del Montseny. Des del poble, una pista mena al pantà de Vallforners, contingut i entaforat entre l'alzinar infranquejable i els vessants que s'eleven cap al cel. Els camins circumdants deparen passejades plaents, però assolir la part superior d'aquesta geografia —el pla de la Calma, el Sui...— imposa una empresa exigent i reservada a l'individu avesat a trescar.

Per tal de penetrar de ple en el massís del Montseny, decidim posar rumb a Sant Celoni. De camí,

toquem Sant Pere de Vilamajor i Sant Antoni de Vilamajor, i desemboquem en la carretera C-35. Uns quilòmetres abans de Sant Celoni, podríem enfil·lar —però no ho farem— la carretera de Collformic: travessa Sant Esteve i Santa Maria de Palautordera i el poble del Montseny —hi arribarem per una altra via—, per a deixar-nos al peu del cim del Matagalls. Optem, des de Sant Celoni, dirigir-nos a Santa Fe de Montseny. La raó és clara: hi ha el Centre d'Informació del Parc Natural del Montseny i, a més, el lloc representa una base excel·lent d'excursions per a tots els nivells. La carretera que hi mena guanya altitud progressivament, entre l'alzinar perseverant i una agricultura que és substituïda per l'aprofitament silvícola. Masies aïllades permeten imaginar com s'hi devia donar la vida fa tan sols mig segle.

Una vintena de quilòmetres i mil metres de desnivell ens separen del nostre objectiu. A mesura que ascendim, la carretera es regira, s'aprima i s'opera un

canvi perceptible en la vegetació. Santa Fe de Montseny es troba al vessant septentrional del massís, protegit per una extensa fageda, ombrívola i caduca. Per sobre dels nostres caps, s'eleven el turó de l'Home i les Agudes, dos dels principals cims, junt amb el Matagalls, que coronen aquestes muntanyes.

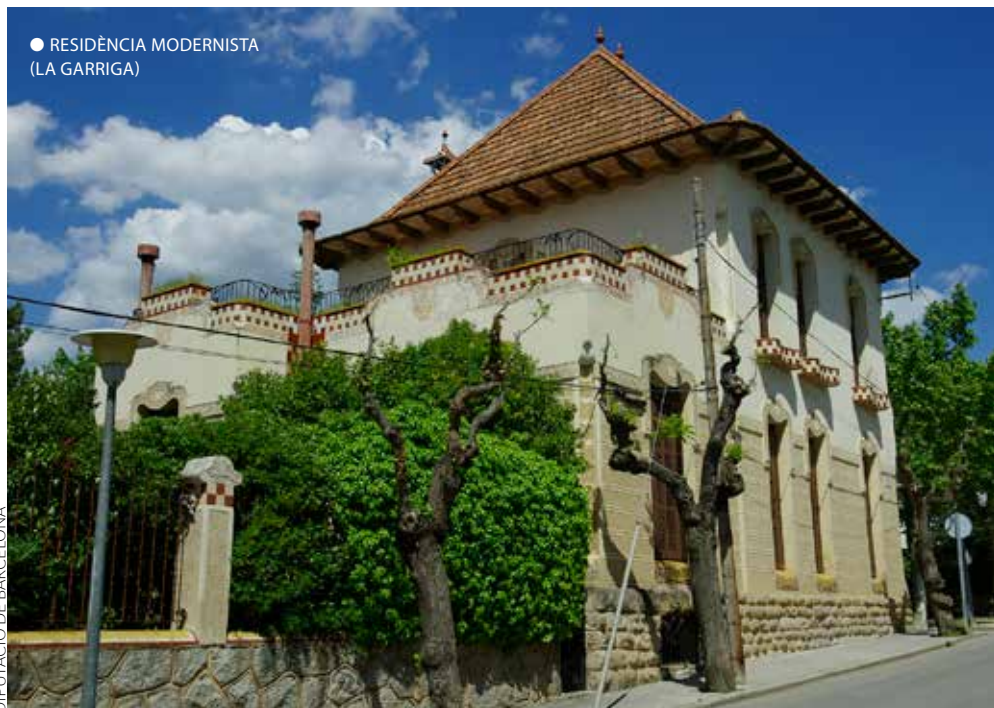
El Centre d'Informació del Parc Natural posa a l'abast del visitant els detalls necessaris per a explorar i valorar aquest entorn, el qual és, a més, Reserva de la Biosfera de la UNESCO.

Decidim circumval·lar el Montseny i ens dirigim cap a la seua cara meridional, de nou eixuta i mediterrània. L'asfalt que ens ho permet llueix una estretor excessiva que dificulta puntualment el pas de dos vehicles. El poble del Montseny acull el turista al grupat de terrasses que poblen la seua placeta arbrada. El racó és encantador, fresc i equilibrat, amb el petit edifici consistorial i l'església de Sant Julià, romànica, però amb una intervenció a mitjan segle XVIII.

● RESIDÈNCIA MODERNISTA
(LA GARRIGA)

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

ELS IMPRESCINDIBLES

Granollers

● www.visitgranollers.com

La Garriga

● www.visitlagarriga.cat

Tona

● www.visitatona.cat

Jaciment arqueològic del Camp de les Lloses (Tona)

● www.campdeleslloses.cat

Mura

● www.mura.cat/turisme

Terrassa

● visitaterrassa.cat

Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya

● www.mnactec.cat

Caldes de Montbui

● www.thermalia.cat

● ESGLÉSIA DE SANT JULIÀ
(MONTSENY)

ELISEUT CLIMENT

Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny

● parcs.diba.cat/web/montseny

Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

● parcs.diba.cat/web/santllorenç

Espai Natural de Sant Miquel del Fai

● www.diba.cat/web/sant-miquel-del-fai

Turisme a la província de Barcelona

● www.barcelonaesmoltmes.cat

Seguim la carretera cap a Collformic, que s'enfila impertorbablement, amb alguns revolts arriscats que torpedinen el turista amb perspectives vertiginoses. I coronem el port, a més de 1.000 metres d'altitud. Podrem aparcar-hi, perquè la bellesa del lloc imposa una caminada. D'una banda, una pista penetra en l'anomenat Pla de la Calma, una extensió erma, d'orografia suau i exposada a les inclemències. En sentit oposat, un camí de muntanya, costerut i abrupte, és la via més directa fins al cim del Matagalls. Arrodonida i pelada, la muntanya és coronada per una creu de proporcions considerables en homenatge a mossèn Cinto Verdaguer.

Des de Collformic, la carretera davalla cap a Seva. Uns quilòmetres abans, però, haurem travessat el Brull. Del nucli de població —un disseminat de masies— els únics elements visibles a peu de carretera són l'ajuntament i l'església romànica de

● FAGEDA DE SANTA FE DE MONTSENY
(PARC NATURAL I RESERVA DE
LA BIOSFERA DEL MONTSENY)

L'INTERIOR DE COSTA BARCELONA

Sant Martí, tots dos construïts amb pedra sorrenca vermella. Si decidiu aturar-vos-hi, feu una ullada, també, a les anomenades muralles del Montgròs, que tancaven un important recinte fortificat dels ausetans.

■ **Km 105. Tona.** El viatge continua per Seva, i a Tona visitarem el Camp de les Lloses, un assentament romà del segle II aC, un dels primers a Catalunya, hereu d'una ocupació antiga que remunta a temps dels ibers. Es tracta d'un *vicus* associat a l'àmbit militar i molt vinculat a la presència de la via de Mani Sergi, una de les més antigues de la península Ibèrica. Des de l'any 2006, el Camp de les Lloses ha estat museïtzat i el jaciment ha esdevingut un parc arqueològic obert al públic, que permet comprendre l'organització urbana, la vida i els rituals de la cultura romana.

Superem els Hostalets de Balenyà, i a Centelles ens elevem per sobre de la vall del Congost. Viagem entre camps de conreu i mates de bosc, un espai delimitat per cingleres contundents i rotundes: són els cingles de Bertí.

Abandonem la carretera principal, per no saltar-nos Sant Miquel del Fai. El racó és, amb tota probabilitat, un dels més estètics i corprenedors de les comarques barcelonines. El 2017, la Diputació de Barcelona va adquirir aquest espai de més de 70 hectàrees, amb la voluntat de preservar-lo i posar-ne en valor el patrimoni natural i cultural. Sant Miquel del Fai és molt més que el monestir benedictí medieval. El racó sedueix per la barreja magistral d'elements: el conjunt monàstic, els cingles en què s'emmarca i un parell de salts d'aigua — el del Rossinyol i el del Tenes— que es precipiten al buit. En l'actualitat, el recinte es troba temporalment tancat per reformes.

Desemboquem a Sant Feliu de Codines, sorollós, agitat i concorregut durant els caps de setmana. La quantitat d'establiments permet deduir que és la població que capitaneja la zona. Des d'ací, enfilem els passos cap al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. La carretera que uneix Sant Feliu

● MARQUET DE LES ROQUES
(SANT LLORENÇ SAVALL)

de Codines amb Sant Llorenç Savall serpenteja pels vessants abruptes d'aquest laberint montuós. I arribem a Gallifa, documentada fa més de mil anys, la qual es manté a recer dels cingles de Sant Sadurní. Quatre ermites romàniques i un castell medieval en confirmen l'antiguitat.

ALBERT MIRO / DIPUTACIÓ DE BARCELONA

■ **Km 153. Sant Llorenç Savall.** Una desena de quilòmetres enllà apareix Sant Llorenç Savall, encloïtat, al peu del riu Ripoll. Igual que Sant Feliu de Codines, el poble s'anima durant els caps de setmana i els dies festius. Sant Llorenç és la porta oriental del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. De la

quantitat d'excursions, l'ascensió al Montcau és un imprescindible. Però si no esteu avesats a caminar, penetreu en vehicle a la vall d'Horta fins al Marquet de les Roques, un casolot de caire historicista, un punt fantasiós, que contrasta amb els contraforts minerals, austers, que l'envolten.

● CIM DEL MATAGALLS
(PARC NATURAL I RESERVA DE
LA BIOSFERA DEL MONTSENY)

ELISEUT CLIMENT

SOSTENIBILITAT

La Diputació de Barcelona s'ha compromès amb la implementació a la província de Barcelona dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030. En aquest sentit, treballa per estendre la cultura de la sostenibilitat turística a empreses, serveis turístics i destinacions a través del Compromís per a la Sostenibilitat Biosphere.

● www.barcelonaesmoltmes.cat/turisme-sostenible

Ja que hi som, rodegem pel nord aquestes muntanyes; és la millor manera d'accedir a Mura. El poblet ostenta una petrificació en carrers, carrerons i façanes, que sembla haver congelat el temps. La incursió ens retorna inevitablement a l'edat mitjana, a l'època de construcció de l'església de Sant Martí, d'estil romànic. A més, Mura és un dels municipis amb més punts d'interès geològic de l'anomenat Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya central.

De l'immens cabal d'aigua que arrossegà sediments fa 40 milions d'anys, resten les formes capricioses del conglomerat, a través de les quals la carretera ascendeix al coll d'Estenalles, pas estratègic i divisòria entre el massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac. L'afluència de públic a Estenalles en dies festius denota l'atracció del lloc per a la pràctica del senderisme o la contemplació d'aquest espectacle rocós, coronat pel monestir romànic de Sant Llorenç del Munt.

● EL MOLÍ DEL MIG
(MURA)

● TERMES ROMANES
(CALDES DE MONTBUI)

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

De baixada, freguem Matadepera i fem parada a Terrassa. Entre molts altres elements, la vila destaca pel seu llegat industrial. És evident que hom no pot ignorar els seus orígens, de quan Terrassa era l'Ègara romana i, abans i tot, l'Egosa ibèrica. Però la ciutat va ser punta de llança en el procés de canvi productiu a Catalunya: vapors, magatzems, fàbriques o habitatges, a més de teatres i casinos de finals de segle XIX i principis del XX, poblen els carrers de la vila i són motiu suficient per a retre-hi visita. I, com no, el Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (MNACTEC), ubicat al Vapor Aymerich, Amat i Jover, una antiga fàbrica tèxtil i un dels principals exponents de l'arquitectura industrial modernista a Catalunya.

■ **Km 209. Caldes de Montbui.** Poc queda ja d'aquest viatge. Pels contraforts del massís de Sant Llorenç del Munt, assolim Caldes de Montbui. Igual

que la Garriga, Caldes s'ha fet un nom gràcies a les seues aigües termals i n'ha fet l'element identitari. El nom ho diu tot, i en llatí encara més: *Aquae Calidae*. El topònim ha generat, tanmateix, controvèrsia i una certa rivalitat a l'hora d'atribuir-se'l entre la Caldes que ens ocupa i Caldes de Malavella. En qualsevol cas, la temperatura *calida* de l'aigua no enganya: poseu la mà, si goseu, a la font del Lleó, que raja a 70 graus; i visiteu les termes romanes i el museu Thermalia que, a banda de ser centre d'art, aporta informacions sobre el termalisme; i els balnearis i safarejos, altres dels espais aquàtics indefugibles.

Ara sí, el viatge toca a la seua fi. El periple per les terres d'interior de la marca Costa Barcelona ha estat intens, muntanyós, rebregat. De nou a Granollers, el recés ens serà ben merescut.

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Generalitat de Catalunya

